

**KITILÄN
PERHEKESKUS**

PERHEKESKUS- KÄSIKIRJA

KITILÄN
PERHEKESKUSTOIMINTAMALLIN
KEHITTÄMINEN 2023-2024

KITILÄ
PUHDASTA KULTAA

SISÄLLYSLUETTELO

Mikä perhekeskus on ja perhekeskusäsikirjan tarkoitus

Kansalliset linjaukset perhekeskustoiminnalle

Kittilän perhekeskus

Perhekeskustoiminnan johtaminen ja koordinointi

Perhekeskuksen kehittäminen

1. MIKÄ PERHEKESKUS ON JA PERHEKESKUSKÄSIKIRJAN TARKOITUS

Perhekeskuksen idea on olla **perheiden turvaverkko, josta löytyy kaikki mitä perhe tarvitsee**. Oli se sitten palveluja, tukea, toimintaa, neuvoja tai vertaistukea toisten samassa tilanteessa olevien kanssa.

Perhekeskus ei tarkoita uutta palvelua tai fyysistä rakennusta, vaan tarkoituksena on koota kaikki jo olemassa olevat lasten, nuorten ja perheiden **palvelut sekä toimijat yhteen verkostoon** ja niistä syntyy perheitä palveleva ja toimiva kokonaisuus, Perhekeskus.

Perhekeskus tarkoittaa **uudenlaista toimintakulttuuria**, jossa lasten, nuorten ja perheiden kanssa toimivien tahojen osaaminen hyödynnetään ja muodostetaan toimialat ylittäviä yhteistyörakenteita. Se edellyttää, että kunta, hyvinvointialue ja 3.sektori (seurakunta, järjestöt ja yksityiset toimijat) toimivat tiiviisti **yhteistyössä**, koska asiakkaat eli kittiläläiset perheet, ovat meille kaikille yhteisiä.

Perhekeskus tarjoaa lapsille, nuorille ja perheille hyvinvointia ja terveyttä tukevia, kasvua ja kehitystä edistäviä sekä varhaisen tuen, hoidon ja kuntoutuksen palveluita.

Kittilän **perhekeskuskäsikirjan** tarkoituksena on toimia Kittilän perhekeskustoiminnan ohjekirjana ja työkaluna kaikille Kittilän perhekeskusverkoston toimijoille. Lisäksi käsikirjaa on mahdollista hyödyntää uusien perhekeskusverkoston toimijoiden perehdytyksessä perhekeskustyön kokonaisuuteen. Käsikirja kertoo perhekeskuksen kehittämistä ja toimintaa ohjaavista kansallisista linjauksista, jotka muodostavat perhekeskustoimintamallin.

Käsikirja sisältää tietoa perhekeskuksen tehtävistä ja niiden toteuttamisesta meillä Kittilässä. Lisäksi käsikirjasta löytyy tietoa Kittilän perhekeskuksen palvelukokonaisuudesta, materiaaleista, kohtaamispaikoista ja sähköisen perhekeskuksen palveluista, työn koordinoinnista, ohjausryhmästä ja tavoitteista.

Kittilän perhekeskuskäsikirjaa tullaan päivittämään vähintään joka toinen vuosi.

2. KANSALLISET LINJAUKSET PERHEKESKUSTOIMINNALLE

Perhekeskuksen kehittämistä ohjaa kansallisista ohjeista ja linjauksista muodostuva perhekeskustoimintamalli, joka on kehitetty tukemaan perhekeskusten kehittämistä. Jokainen perhekeskustoimintamallin kohta on välttämätön, mutta se jättää tilaa erilaisille toteutustavoille.

Kittilän perhekeskuksen kehittäminen THL:n mallin mukaan ja perhekeskuksen keskeiset periaatteet on kuvattu sivuilla: <https://kittila.fi/perhekeskuksen-toimintamalli>

Perhekeskus on palvelukokonaisuus, jolla on erilaisia tasoja ja toimintamuotoja:

- Lapsiperheiden palveluiden toimijat muodostavat perus- ja erityistason palveluiden verkoston, josta löydät tarkempaa tietoa osoitteesta: <https://kittila.fi/kittilan-perhekeskus-verkosto>
- Lapsille, nuorille sekä heidän läheisverkostolleen perustetaan yhteisöllisiä kohtaamispaikkoja. Toiminta toteutetaan yhteistyössä järjestöjen, seurakuntien ja kunnan kanssa: <https://kittila.fi/kittilan-perhekeskuksen-kohtaamispaikat>
- Sähköiset palvelut monipuolistavat perhekeskuksen toimintaa: <https://kittila.fi/kittilan-perhekeskuksen-sahkoiset-palvelut>
- Kittilän perhekeskuksen asiakkaiden osallistamisesta, voit lukea tarkemmin täältä: <https://kittila.fi/kittilan-perhekeskuksen-asiakkaiden-osallisuus>

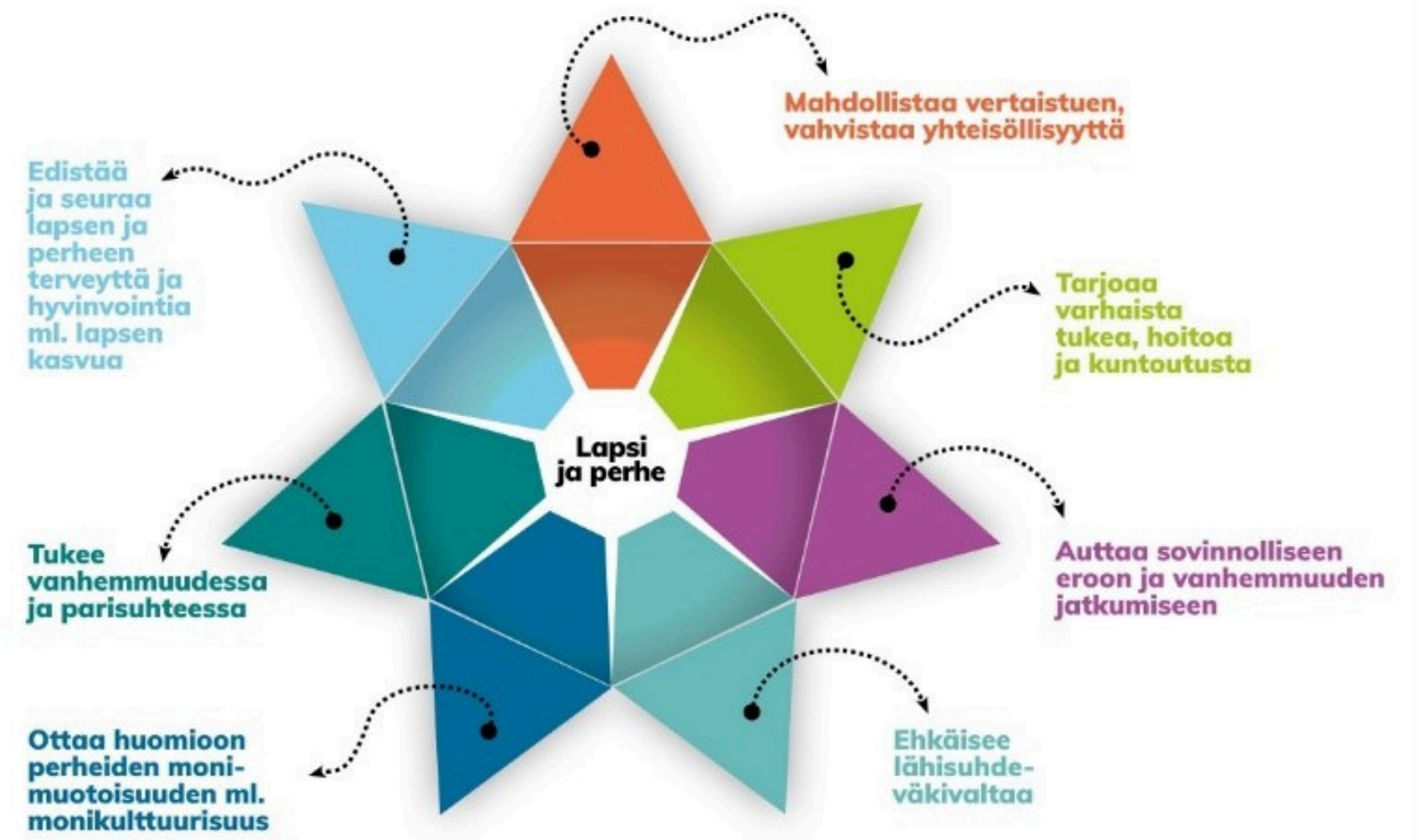
* Puhe-, fysio-, ravitsemus- ja toimintaterapia
** Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto voivat olla osa perhekeskusta

Perhekeskuksen tehtävät ovat toimijoiden yhteisiä, mutta painottuvat eri palveluissa ja ammattilaisilla eri tavoin.

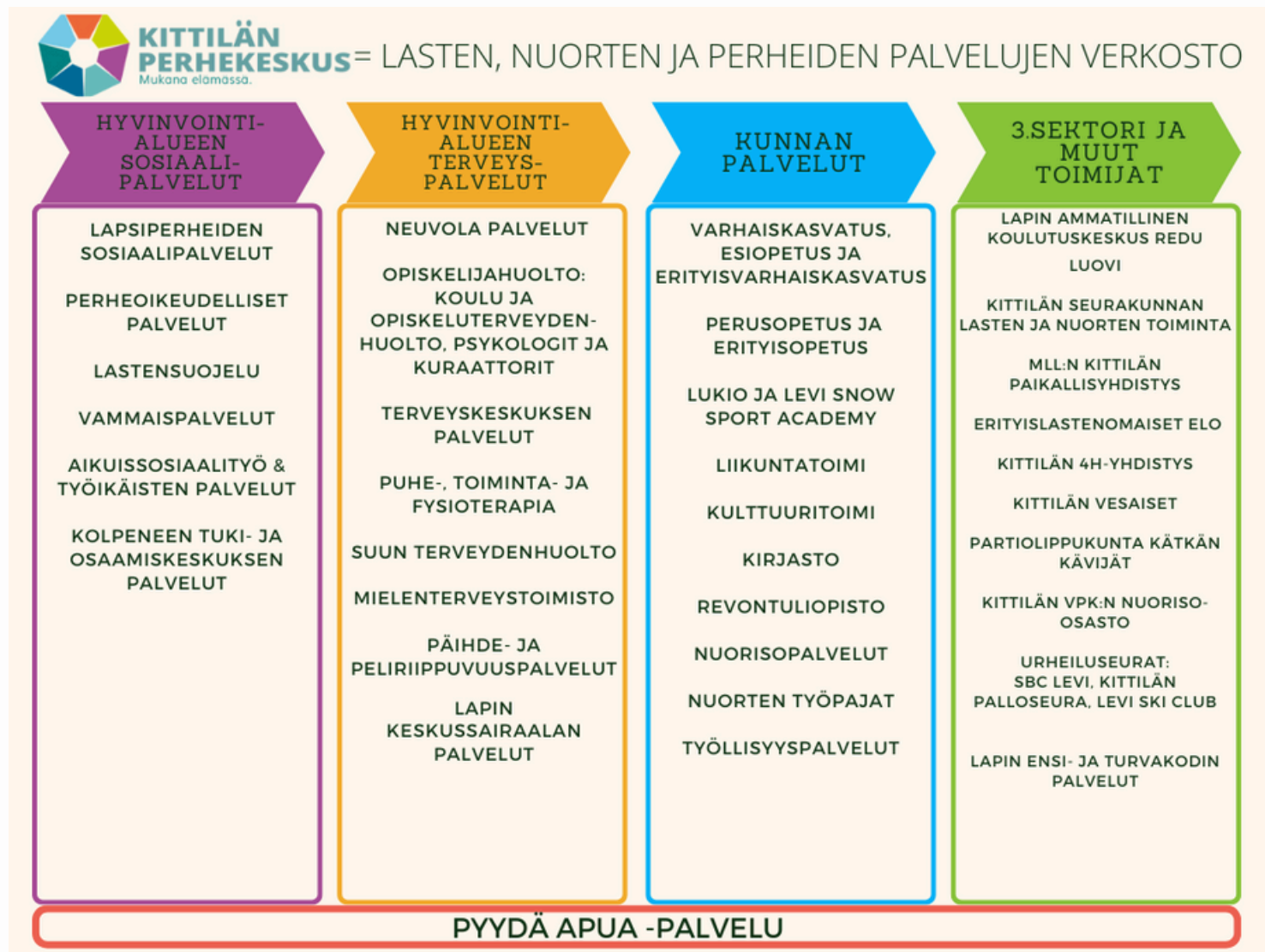
Kittilän perhekeskuksen tehtävien toteutuminen THL:n mallin mukaan on kuvattu sivuilla: <https://kittila.fi/perhekeskuksen-tehtavat>

Perhekeskuksen tehtävistä ja niiden toteutumisesta Kittilän perhekeskuksessa pääset lukemaan seuraavilta sivuilta:

- [Tarjoaa varhaista tukea, hoitoa ja kuntoutusta](#)
- [Edistää ja seuraa lapsen ja perheen terveyttä ja hyvinvointia](#)
- [Auttaa sovinnolliseen eroon ja vanhemmuuden jatkumiseen](#)
- [Ehkäisee lähisuhdeväkivaltaa](#)
- [Ottaa huomioon perheiden monimuotoisuuden](#)
- [Tukee vanhemmuudessa ja parisuhteessa](#)
- [Kohtaamispaikka mahdollistaa vertaistuen ja vahvistaa yhteisöllisyyttä.](#)

3. KITTILÄN PERHEKESKUS

Kittilän perhekeskuksen palvelut on kuvattu kohderyhmittäin tähän kaavioon: [Kittilän perhekeskusverkoston palvelut kohderyhmittäin](#) ja monialaiset tukipalvelut tähän kaavioon: [Kittilän lasten ja nuorten monialaiset tukipalvelut](#)

Kittilän perhekeskuksen palveluiden puhelinluettelo on koottu palveluiden toimipisteiden osoitteet ja muut yhteystiedot. Puhelinluettelon löydät verkoston yhteisestä sharepointista.

Kittilän perhekeskuksen palvelut on koottu myös perheille jaettavaan [Perheiden palveluoppaaseen](#).

Kittilän perhekeskuksen palvelut sijoittuvat tällä hetkellä fyysisesti olemassa oleviin toimipisteisiin muodostaen perhekeskuksen palveluverkoston.

Jalkautuviin palveluihin kuuluvat lapsiperheiden perhetyö, toiminta-, puhe- ja fysioterapeuttipalvelut sekä etsivä ja jalkautuva nuorisotyö.

Palvelut toteutetaan lähipalvelun periaatteella eli palvelut toteutetaan siellä, missä ihmiset muutenkin asioivat. Toimipisteissä tarjottavia palveluja täydennetään verkkopalveluilla, liikkuvilla palveluilla ja kotiin tuotavilla palveluilla. Perhettä ympäröivien palvelujen tulee olla helposti saavutettavissa psykososiaalisesti, fyysisesti ja digitaalisesti.

Perhekeskuksen palvelut tuotetaan lähipalveluna

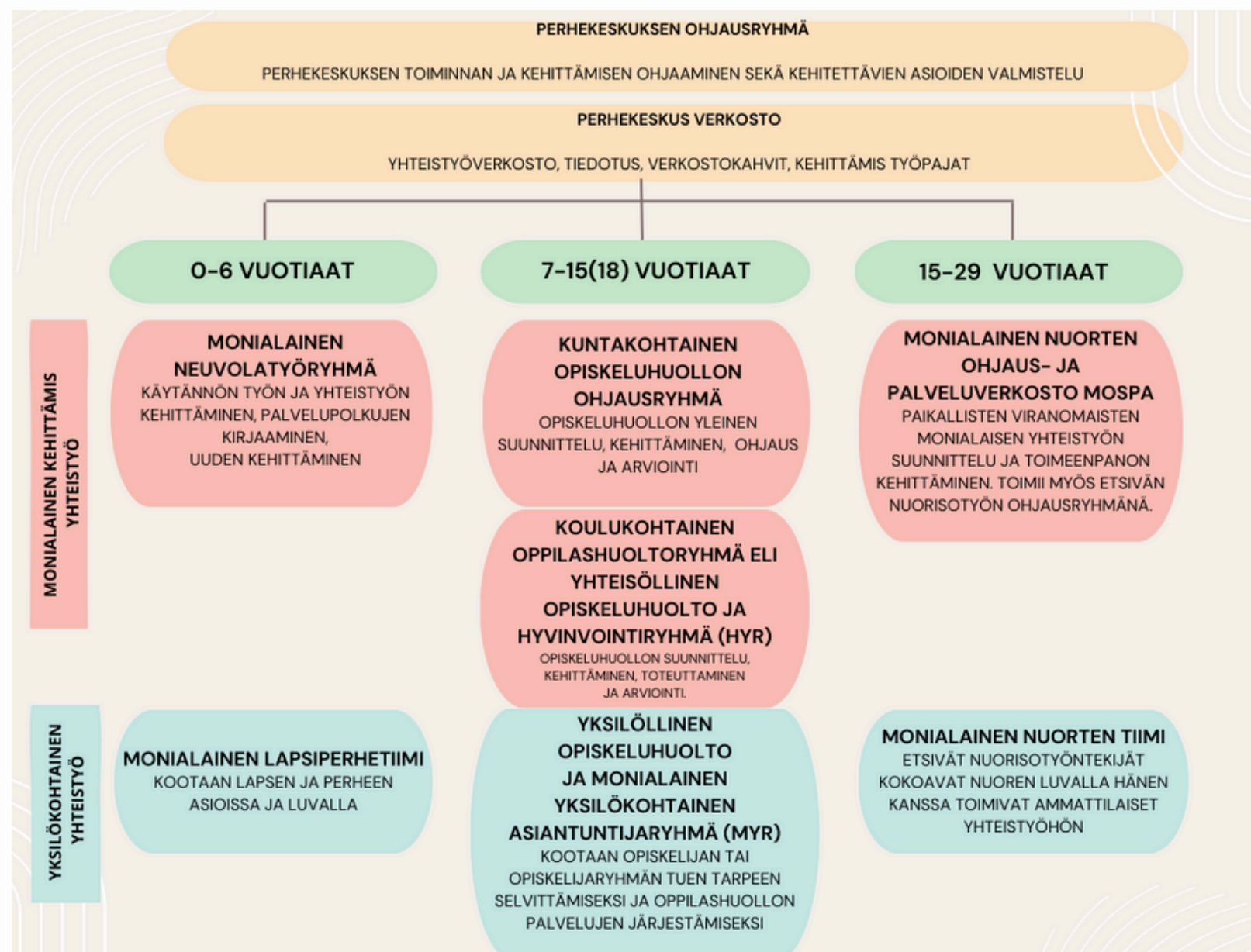

Perhekeskuksen yhteisestä [sharepointista](#) löytyy kaikki perhekeskuksen materiaalit, verkostokahvien tallenteet, ohjausryhmän muistiot, infokirjeet, koulutuskalenterit ja paljon muuta.

Perhekeskuksen materiaaleja:

- [Perhekeskuksen esite](#)
- [Perheiden palveluopas](#)
- [Nuoren / perheen palveluverkoston kartoituslomake](#)
- [Perheiden palvelupolut Kittilässä](#)
- **Ammattilaisille:** [Miten perhekeskus voi tukea perhekeskuksen ammattilaista työssään](#)
- [Kittilän Apua eroon esite](#)
- [Kittilän lähisuhdeväkivallan ehkäisyn esite](#)
- [Mistä saan apua](#)
- Käytössä on myös Lapin alueella työstetyt: [Tunnista lapsen sosiaalihuollon tai suojelun tarve ja toimi - herätteet työn tueksi](#) ja [Tunnista sosiaalihuollon tarve ja toimi -herätteet työn tueksi](#).

Monialainen yhteistyö Kittilän perhekeskuksessa

4. PERHEKESKUSTOIMINNAN JOHTAMINEN JA KOORDINOINTI

Perhekeskuksen ohjausryhmä

Ohjausryhmä koostuu sivistystoimenjohtajasta, hyvinvointikoordinaattorista, varhaiskasvatuspäälliköstä, nuorisosihteeristä, avoterveydenhuollon osastonhoitajasta, lapsiperheiden sosiaalipalveluiden vastaavasta sosiaalityöntekijästä, hyvinvointilautakunnan edustajasta, perhekeskuskoordinaattorista sekä Laphan pohjoisen alueen perhekeskuskoordinaattorista ja terveyden edistämisen koordinaattorista.

Ohjausryhmän tehtäviä ovat:

- Ohjata ja linjata Kittilän perhekeskuksen toimintaa ja kehittämistä.
- Tunnistaa palveluntarpeita.
- Viedä kehittämisideoita poliittiseen päätöksentekoon.
- Vastata alueellisesti ja maakunnallisesti sovittujen asioiden juurruttamisesta.
- Sopia työtavoista ja yhteistyöstä sekä koordinoida monialaista yhteistyötä.
- Vastata palvelujen ja toimintojen yhteensovittamisesta ja kehittämisestä. Tämän verkostojohtamisen rinnalla kulkee kunkin alan oma linjajohtaminen.
- Käydä vuoropuhelua toimialajohtajien kesken ja peilataan perhekeskuksen asioita omaan työhön ja alaan.

Perhekeskuskoordinaattori

- Kokoo ja koordinoi perhekeskustoimijoiden verkostoa sekä vastaa perhekeskuksen kehittämistyön jatkumisesta.
- Vie eteenpäin perhekeskustoimintamallia ja kehittää yhdessä verkoston kanssa perhekeskuspalveluita.
- Valmistelee ja hoitaa käytännön järjestelyt perhekeskuksen kokouksiin, työpajoihin ja tapahtumiin. Toimii niiden vetäjänä ja kirjaa muistiot kokouksista.
- Koordinoi kohtaamispaikkatoimintaa ja vastaa sen laadunarvionnista
- Koordinoi myös perhekeskukseen liittyvien järjestöjen ja seurakunnan kanssa tehtävää yhteistyötä.
- Vastaa kehittäjävanhempiryhmän kanssa tehtävästä yhteistyöstä.
- Kuuluu valtakunnalliseen perhekeskusverkostoon sekä maakunnalliseen perheiden palveluiden verkostoon kunnan edustajana ja tuo niistä tietoa kunnan perhekeskusverkostolle.
- Kuuluu pohjoisen alueen perhekeskuksen ohjausryhmään kunnan edustajana.
- Kokoo perhekeskusverkoston kuukausittaista uutiskirjettä sekä huolehtii sosiaalisen median tiedottamisesta.
- Työstää ja vastaa kunnan sähköisen perhekeskuksen eli kunnan nettisivujen kohdevalikoiden (lapsiperheet ja nuoret) ylläpidosta.
- Koostaa yksin tai yhdessä muiden toimijoiden kanssa erilaista materiaalia, suunnitelmia ja oppaita.
- Vastaa Pyydä apua -napin yhteydenottojen palvelunohjauksesta ja on yksi Apua huoliin chatin vastaajista.

5. PERHEKESKUKSEN KEHITTÄMINEN

Kittilän perhekeskuksen kehittämistä voit lukea seuraavilta sivuilta:

- [Lapsiperheiden palveluiden kehittämisen historia](#)
- [2021-2022 vuoden perhekeskuksen kehittäminen](#)
 - [13.9.22 työpaja aiheena Varhainen tuki monialaisessa yhteistyössä](#)
 - [12.10.22 työpaja aiheena Vanhemmuuden ja parisuhteen tuki](#)
- [2023 vuoden perhekeskuksen kehittäminen](#)
 - [23.1.23 työpaja aiheena Nuorten palveluiden kehittäminen](#)
 - [22.3.23 työpaja aiheena Neuropsykiatrinen kirje elämäkaarella ja ammattilaisen rooli arkea tukemassa](#)
 - [30.5.23 työpaja aiheena Perheen terveellisten elintapojen edistäminen](#)
 - [5.6.23, 13.9.23 ja 8.11.23 työpaja sarja aiheena Nuorten henkilökohtaisen tuen kehittäminen](#)
- [2024 vuoden perhekeskuksen kehittäminen](#)

Perhekeskus oli kunnassa vielä vuonna 2023 koululautakunnan alaisena, mutta siirtyi 2024 vuodesta alkaen hyvinvointilautakunnan alaisuuteen:

- [Kunnan koululautakunnan toimintakertomus vuodelta 2023](#)
(sivulta 32 alkaa Perhekeskuksen osio)
- [Kunnan hyvinvointilautakunnan talousarvio vuodelle 2024](#)
(sivulta 27 alkaa Hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen kokonaisuus, johon perhekeskus kuuluu)

Kehittämistarpeita tuleville vuosille

- 1. Joustavat poikkialueelliset toimintatavat ja toimintakulttuuri**
 - Yhteistyön ja palveluiden yhteensovittamisen vahvistaminen eri toimijoiden välillä.
 - Asiantuntijuuden jakaminen, esim. työpari- ja tiimityöskentelyn sekä konsultaatiokäytäntöjen avulla.
- 2. Palveluiden muotoilu käyttäjien kanssa heidän tarpeitaan vastaaviksi**
 - Hallinnon kehittäminen laaja-alaisemmin tiedolla johtamisen ja avoimen hallinnon suuntaan (kaikenikäiset kuntalaiset mukaan päätöksentekoon). Konkreettisenä tavoitteena on LAVA-mallin käyttöönotto.

3. Tuen ja palveluiden oikea-aikaisuus varhaisessa vaiheessa ja sujuvasti, perheen yksilöllisyys ja kokonaistilanne huomioiden sekä jatkuvuus turvaten

- Nuoren ja perheen yksilöllisyyden ja kokonaistilanteen huomioiminen sekä siihen tuen tarjoaminen yhden pöydän ääressä (pois luukuttamisesta)
- Systeeminen ohjaus ja omatyöntekijä, mallina esim. [Systeeminen työote perhekeskuksessa](#) ja [Monitoimijainen yhteistyömalli](#)
- Konkreettisia palveluihin liittyviä kehittämiskohtia ovat ennaltaehkäisevä perhetyö kouluikäisille sekä myös iltoihin ja viikonloppuihin, perhe- ja kasvatusterveystoiminta, avoimen varhaiskasvatustoiminnan käynnistäminen, terapiaan (parisuhde, yksilö, perhe) pääsyn yhdenmukaistaminen ja helpottaminen sekä lastenhoitoapu.

4. Monipuoliset palvelut tuodaan helposti saataville yhteen paikkaan ja sen rinnalla kehitetään ja hyödynnetään sähköisiä palveluita

- Kohtaamispaikat kirkonkylälle ja Sirkkaan eli ns. "perheiden olohuoneelle".
- Sähköisten palveluiden jatkuva kehittäminen ja käyttöönotto, esim. sähköinen ajanvaraus ja etävastaanotot.
- Oppaista moni- ja selkokieliä versioita.
- Videoiden hyödyntäminen tiedottamisessa ja viestinnässä

5. Nuorten palveluiden ja tuen kehittäminen

- Nuorten syrjäytymisen ennaltaehkäiseminen ja tuki sosiaalisiin suhteisiin sekä mielenterveyden haasteisiin.
- Kiusaamisen ehkäisyyn on edelleen panostettava.
- Sähkötupakasta ja nikotiinituotteista valistus

T